

Ślady czasu. Historia
4 klasa liceum ogólnokształcącego i technikum
zakres podstawowy
Kryteria oceniania – propozycja

Poniższy zestaw wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny uwzględnia planowane osiągnięcia ucznia w zakresie wiedzy i umiejętności zawarte w rozkładzie materiału i planie wynikowym zintegrowanym z serią *Ślady czasu*. Zestaw ten to jedynie propozycja. Nauczyciel może wykorzystać przedstawiony podział wymagań w swojej pracy dydaktycznej lub zmodyfikować go tak, by w pełni odpowiadał on specyfice klasy i indywidualnym możliwościom uczniów, z którymi pracuje.

Wymagania edukacyjne uwzględnione w poniższych kryteriach oceniania są zgodne z podstawą programową kształcenia ogólnego dla czteroletniego liceum ogólnokształcącego i pięcioletniego technikum, przygotowaną przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i zawartą w rozporządzeniu z dnia 8 marca 2022 r., zmienioną rozporządzeniem z dnia 28 czerwca 2024 r.

Temat lekcji	Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny				
	Poziom konieczny ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy ocena dostateczna	Poziom rozszerzający ocena dobra	Poziom dopełniający ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający ocena celująca
		Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
II wojna światowa					
Wybuch II wojny światowej i kampania polska 1939 r. (rozd. 1)	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> • daty: 23 VIII 1939, 1 IX 1939, 9–22 IX 1939, 17 IX 1939, 2–6 X 1939 • postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina, Joachima von Ribbentropa, 	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> • daty: 5 V 1939, 1–7 IX 1939, 28 IX 1939, 17/18 IX 1939 • postacie: Józefa Becka, Henryka Sucharskiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Ignacego 	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> • daty: 31 III 1939, 25 VIII 1939, 3 IX 1939 • postacie: gen. Kazimierza Sosnkowskiego, gen. Władysława Andersa 	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1–2 IX 1939, 8–10 IX 1939 • postać: Władysława Raginisa, • przykłady zbrodni wojennych dokonanych przez agresorów, 	Uczeń zna: <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Dęba-Biernackiego, Juliana Filipowicza, Stanisława Dąbka Uczeń potrafi: <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować postawy polskiego

	<p>Wiaczesława Mołotowa, Władysława Kutrzeby, Franciszka Kleberga</p> <ul style="list-style-type: none"> • żądania III Rzeszy wobec Polski • treść tajnego protokołu do paktu Ribbentrop–Mołotow • główne etapy kampanii polskiej 1939 r. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: pakt Ribbentrop–Mołotow, Wolne Miasto Gdańsk, eksterytorialna autostrada, wojna błyskawiczna – Blitzkrieg, obrona Warszawy, bitwa nad Bzurą, bitwa pod Kockiem, Wehrmacht, wojna totalna, Generalne Gubernatorstwo • konsekwencje paktu Ribbentrop–Mołotow • znaczenie sojuszu zawartego przez Wielką Brytanię i Francję z Polską <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić najważniejsze etapy kampanii polskiej 1939 r. 	<p>Mościckiego, Stefana Starzyńskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> • treść przemówienia ministra Józefa Becka w sejmie 5 V 1939 r. • sytuację międzynarodową, która doprowadziła do wybuchu II wojny światowej • przykłady bohaterskiej postawy Polaków w czasie wojny obronnej 1939 r., z uwzględnieniem własnego regionu • podział ziem polskich między III Rzeszę i ZSRS w następstwie drugiego paktu Ribbentrop–Mołotow <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: drugi pakt Ribbentrop–Mołotow – traktat o granicach i przyjaźni między III Rzeszą i ZSRS, bitwa graniczna, obrona Poczty Polskiej, Wojskowa Składnica Tranzytowa na Westerplatte • dlaczego Polska odrzuciła żądania III Rzeszy 	<ul style="list-style-type: none"> • przyczyny porażki Polski w 1939 r. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: deklaracja o niestosowaniu przemocy, brytyjskie i francuskie gwarancje wojskowe, „Fall Weiss” • dlaczego przestała być realna koncepcja polityki zagranicznej zwana „polityką równowagi” • przyczyny wypowiedzenia Polsce przez III Rzeszę deklaracji o niestosowaniu przemocy z 1934 r. • na czym polegał Blitzkriegu • znaczenie dla Polaków wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić sytuację międzynarodową Polski przed wybuchem II wojny światowej • wyjaśnić znaczenie powołania polskich władz państwowych i sił zbrojnych na uchodźstwie 	<p>z uwzględnieniem własnego regionu</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: obrona Lwowa, obrona Grodna, bitwa pod Mokrą, bitwa pod Wizną, Korpus Obrony Pogranicza, zbrodnie w Wieluniu, Bydgoszczy, Katowicach, Grodzie • dlaczego marszałek Edward Rydz-Śmigły wydał rozkaz, by Wojsko Polskie unikało starć z Armią Czerwoną <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić niemieckie i sowieckie zbrodnie w czasie kampanii polskiej, z uwzględnieniem własnego regionu • omówić straty polskie w kampanii 1939 r. • wyjaśnić, dlaczego bitwę pod Wizną nazwano polskimi Termopilami 	<p>społeczeństwa wobec agresji niemieckiej i sowieckiej</p>
--	--	--	--	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić przyczyny klęski Rzeczypospolitej w kampanii polskiej 1939 r. • wskazać na mapie zmiany terytorialne wprowadzone po podpisaniu drugiego paktu Ribbentrop–Mołotow 	<ul style="list-style-type: none"> • przyczyny poddania się przez obrońców Westerplatte • dlaczego prezydent Ignacy Mościcki i naczelny wódz Edward Rydz-Śmigły opuścili kraj i udali się do Rumunii <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić stosunek sił na froncie polskim we wrześniu 1939 r. • wskazać na mapie miejsca najważniejszych bitew kampanii polskiej 1939 r. 			
Działania zbrojne w latach 1939–1941 (rozdz. 2)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1939–1940, IV 1940, V 1940, VIII–X 1940, 22 VI 1941, 7 XII 1941 • postaci: Zygmunta Bohusza-Szyszki, Winstona Churchilla, Stanisława Kopańskiego, Franklina Delano Roosevelta • państwa zaatakowane przez III Rzeszę, Włochy oraz ZSRS w latach 1939–1941 • starcia zbrojne w latach 1940–1941, w których uczestniczyli polscy żołnierze 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: VI 1940 • postać: Philippe’a Pétaina <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Samodzielna Brygada Strzelców Podhalańskich, Linia Maginota, „Fall Gelb”, rząd Vichy, Dywizjony 300 i 301 • znaczenie Narwiku dla prowadzenia działań zbrojnych przez III Rzeszę • znaczenie klęski Niemców w bitwie powietrznej o Wielką 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: XI 1939 – III 1940, IX 1940 • postaci: Carla Gustafa Mannerheima, Erwina Rommla • główne postanowienia paktu trzech <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: wojna zimowa, systemy radarowe, Enigma, oś Rzym–Berlin–Tokio, pakt trzech, izolacjonizm, Lend-Lease Act, bitwa o Atlantyk, „Barbarossa” • dlaczego wojska fińskie miały przewagę nad 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: III 1941, IV 1941 • postaci: Ericha von Mansteina, Piotra II, Czang Kaj-szeka • państwa, które uczestniczyły w agresji na ZSRS <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: „Lew morski”, rozbiór Jugosławii, Niezależne Państwo Chorwackie (NDH), Kriegsmarine, alianckie konwoje • przyczyny rozbioru Jugosławii <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń rozumie</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: ruch America First • dlaczego społeczeństwo USA nie chciało się angażować w działania na kontynencie europejskim

	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: dziwna wojna, aneksja, bitwa powietrzna o Wielką Brytanię, myśliwce, bombowce, Dywizjon 303, desant, Samodzielna Brygada Strzelców Karpackich, Wielka Koalicja, alianci, front wschodni, kontruderzenie, baza Pearl Harbour, front dalekowschodni • znaczenie przystąpienia USA do II wojny światowej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić główne etapy działań zbrojnych w Europie Zachodniej w latach 1939–1941 • wyjaśnić, czym się charakteryzowała dziwna wojna • wyjaśnić, w jakich okolicznościach USA przystąpiły do II wojny światowej • omówić udział żołnierzy polskich w walkach o Narwik, Tobruk, w bitwie powietrznej o Wielką Brytanię, bitwie o Atlantyk 	<p>Brytanię dla dalszych losów wojny</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać potencjał militarny Francji i jej sprzymierzeńców w maju 1940 r. • wskazać na mapie miejsca bitew, przebieg działań zbrojnych w latach 1939–1941 • porównać siły militarne ZSRS oraz Niemiec i ich sojuszników w czerwcu 1941 r. 	<p>wojskami ZSRS w wojnie zimowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • na czym polegały trudności podczas walk w Afryce w latach 1940–1941 <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować napaść ZSRS na Finlandię • opisać sytuację republik bałtyckich w 1940 r. • omówić znaczenie paktu trzech dla sytuacji na frontach II wojny światowej • omówić wpływ agresji III Rzeszy na ZSRS na sytuację na frontach II wojny światowej • przedstawić główne założenia planu „Barbarossa” • wyjaśnić znaczenie Lend-Lease Act dla państw prowadzących wojnę z III Rzeszą • wyjaśnić znaczenie alianckich konwojów przez Atlantyk dla dalszych losów wojny 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować agresje i aneksje, których dokonały oba totalitarne mocarstwa w latach 1939–1941 • wyjaśnić, dlaczego doszło do rozbioru Jugosławii • wyjaśnić, dlaczego doszło do rozgromienia Sowietów w pierwszym etapie agresji niemieckiej na ZSRS 	
--	--	---	---	--	--

<p>Europa pod okupacją (rozd. 3)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Charles'a de Gaulle'a, Josipa Broza-Tito • różne formy okupacji niemieckiej w Europie • przykłady ruchu oporu w okupowanej Europie • rodzaje kolaboracji z okupantem <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: polityka germanizacyjna, włączenie do Rzeszy, okupacja wojskowa, status kolonialny, eksterminacja, zagłada, Holokaust, „podludzie”, państwo marionetkowe, kolaboracja, ruch oporu, Polskie Państwo Podziemne, Armia Krajowa, partyzantka sowiecka, mordy sądowe <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować politykę Niemiec na terenach okupowanych 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1940 • postacie: Philippe'a Pétaina, Vidkuna Quislinga <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: reżim Vichy, Wolna Francja, Résistance <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować ruch oporu we Francji • wskazać rodzaje i przykłady kolaboracji z okupantem 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1941 • postać: płk. Dragoljuba Mihajlovicia <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Włoska Republika Socjalna – Republika Salò, czetnicy, ustasze, Narodowa Armia Wyzwolenia Jugosławii • wpływ skomplikowanej sytuacji narodowościowej w Jugosławii na postawy społeczeństwa wobec władz okupacyjnych <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić postawy poszczególnych narodów europejskich względem władz okupacyjnych • scharakteryzować ruch oporu w Jugosławii 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: ochotnicze formacje Waffen-SS <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić różnice w polityce prowadzonej przez Niemców w Europie Zachodniej, w Europie Wschodniej oraz na Bałkanach 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Milorg, EDES, ELAS <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać przykłady akcji norweskiego ruchu oporu • wyjaśnić, dlaczego po wojnie zakłamywano pamięć o okupacji
--------------------------------------	---	--	---	---	---

<p>Holokaust (rozd. 4)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1939, 19 IV 1943 • postacie: Janusza Korczaka, Józefa i Wiktorii Ulmów, Jana i Antoniny Żabińskich, Ireny Sendlerowej • obozy zagłady utworzone przez Niemców na terenie okupowanej Polski • przykłady Polaków ratujących Żydów <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: rasizm, antysemityzm, aryjski, „nadludzie”, „podludzie”, międzyrasowe małżeństwa, czystka etniczna, ludobójstwo, zagłada, Holokaust, niemieckie antyżydowskie ustawodawstwo, stygmatyzacja, gwiazda Dawida, getto, masakra, pogrom, denuncjacja, donos, kara śmierci <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić sposoby stygmatyzacji i dyskryminacji społeczności żydowskiej przez 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: I 1942 • postacie: Mordechaja Anielewicza, Marka Edelmana • liczbę zgładzonych Żydów w czasie II wojny światowej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: powstanie w getcie warszawskim, eksterminacja, „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, obozy zagłady, Auschwitz-Birkenau, Treblinka, Sobibór, Bełżec, Chełm nad Nerem, konferencja w Wannsee, komory gazowe, cyklon B, deportacje, Wielka Akcja Deportacyjna <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać sytuację panującą w gettach na terenach okupowanej Polski • ocenić postawę Janusza Korczaka 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: VII 1941, III 1944 • postacie: Emanuela Ringelbluma, Chaima Rumkowskiego, Adama Czerniakowa, Jürgena Stroopa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: szmugler, Einsatzgruppen, zbrodnia w Jedwabnem, Judenrat, Żydowska Służba Porządkowa, Żydowski Związek Wojskowy, Żydowska Organizacja Bojowa, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata • wpływ ujawnienia informacji o zbrodni w Jedwabnem na postrzeganie Polaków <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić znaczenie konferencji w Wannsee dla kwestii zagłady europejskich Żydów • wskazać na mapie główne miejsca eksterminacji społeczności żydowskiej w Europie w latach 1939–1945 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: IX 1941 • postacie: Anny Frank, arcybiskupa Adama Stefana Sapiehy, siostry Matyldy Getter <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Babi Jar, Yad Vashem <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić różne postawy społeczeństw europejskich wobec zagłady Żydów • wyjaśnić, jaką rolę w zagładzie europejskich Żydów odegrał obóz Auschwitz-Birkenau • omówić stosunek polskiego podziemia do powstania w getcie warszawskim 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Ericha von Mansteina, Tadeusza Pankiewicza <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: szmalcownictwo <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać politykę nazistów wobec Żydów w różnych częściach Europy w czasie II wojny światowej • scharakteryzować etapy eksterminacji europejskich Żydów w czasie II wojny światowej • omówić postawy Polaków wobec Żydów podczas II wojny światowej
----------------------------	--	--	---	---	---

	Niemców w okupowanej Europie		<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić przebieg powstania w getcie warszawskim • wymienić nazwiska niektórych Polaków odznaczonych medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata 		
Przełom na frontach i koniec II wojny światowej (rozd. 5)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 6 VI 1944, 8 V 1945, VIII 1945, 2 IX 1945 • postacie: Benito Mussoliniego, Władysława Andersa, Stanisława Maczka, Charles'a de Gaulle'a, Stanisława Sosabowskiego • przełomowe wydarzenia II wojny światowej w latach 1942–1945 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: front wschodni, Armia Czerwona, kontratak, kampania włoska, Linia Gustawa, bitwa pod Monte Cassino, lądowanie w Normandii, operacja „Overlord”, operacja berlińska, bezwarunkowa kapitulacja 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: VI 1942, XI 1942 – II 1943, 18 V 1944 • postacie: Erwina Rommla, Dwighta Eisenhowera • polskie jednostki wojskowe, które uczestniczyły w walkach na frontach II wojny światowej w latach 1942–1945 i ich dowódców <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: kocioł pod Stalingradem, bitwa pod Kurskiem, bitwa pod Al-Alamajm, desant na Sycylii, operacja „Torch”, bitwa pod Lenino, 1. Dywizja Piechoty im. Tadeusza Kościuszki, „Bagration”, II Korpus Polski • znaczenie bitwy pod Stalingradem dla losów frontu wschodniego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: XI 1942, VII 1943 • postacie: Friedricha Paulusa, Wilhelma Keitla • miejsca bitew, w których uczestniczyli żołnierze polscy podczas walk na frontach II wojny światowej w latach 1942–1945 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Linia Gotów, bitwa pod Falaise, 1. Dywizja Pancerna, powstanie w Paryżu, powietrznodesantowa operacja „Market Garden”, 1. Samodzielna Brygada Spadochronowa, kontrofensywa w Ardenach, alianckie naloty dywanowe <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 12–13 X 1943 • postacie: gen. George'a Pattona, Karla Dönitza, Georgija Żukowa 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić znaczenie wojsk pancernych dla działań na frontach II wojny światowej • omówić rolę propagandy w walce z III Rzeszą i jej sojusznikami • ocenić zachowanie Sowieców po wkroczeniu na tereny III Rzeszy

	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić znaczenie utworzenia drugiego frontu dla losów wojny w Europie 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić przebieg lądowania aliantów w Normandii • scharakteryzować przebieg II wojny światowej na froncie wschodnim w latach 1942–1945 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny klęski państw osi • przedstawić straty ludnościowe w czasie II wojny światowej • wskazać na mapie miejsca bitew i kierunki działań zbrojnych na froncie wschodnim w latach 1942–1945 		
<p>Konferencje Wielkiej Trójki (rozdz. 6)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1941, 1943, 1945 • postacie: Winstona Churchilla, Franklina Delano Roosevelta, Józefa Stalina • miejsca konferencji Wielkiej Trójki • główne postanowienia konferencji Wielkiej Trójki <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Wielka Trójka, Wielka Koalicja, konferencje Wielkiej Trójki, konferencja w Teheranie, konferencja w Jałcie, konferencja w Poczdamie, otwarcie drugiego frontu, okupacja Niemiec, ukaranie niemieckich zbrodniarzy wojennych, wysiedlenia 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 14 VIII 1941, 1 I 1942, 28 XI – 1 XII 1943 • postanowienia zawarte w Karcie atlantyckiej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Karta atlantycka, Deklaracja Narodów Zjednoczonych, linia Curzona <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić główne cele, które stawiali przed sobą sygnatariusze Karty atlantyckiej • wyjaśnić, do czego zobowiązali się sygnatariusze Deklaracji Narodów Zjednoczonych • omówić decyzje Wielkiej Trójki podjęte 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 4–11 II 1945, 17 VII – 2 VIII 1945 • postacie: Harry’ego Trumana, Clementa Attlee <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: przywrócenie niepodległości Austrii, sowiecka strefa wpływów w Europie, podział Niemiec na cztery strefy okupacyjne, reparacje wojenne • dlaczego prezydentowi USA zależało na utrzymaniu w tajemnicy decyzji dotyczących Europy Środkowo-Wschodniej podjętych w Teheranie <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: I 1943, IV 1945 • postacie: Czang Kaj-szeka, Charles’a de Gaulle’a • miejsce i czas pierwszego spotkania Organizacji Narodów Zjednoczonych <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: konferencja w Casablance, Sojusznicza Rada Kontroli <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić postanowienia konferencji w Casablance • wyjaśnić, jakie znaczenie dla powojennego ładu miała konferencja jałtańska 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić uwarunkowania militarne i polityczne konferencji Wielkiej Trójki

	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić wpływ postanowień konferencji Wielkiej Trójki na losy Polski 	<p>na konferencji w Teheranie</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić decyzje Wielkiej Trójki podjęte na konferencji w Jałcie 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić znaczenie Karty atlantyckiej dla dalszych losów wojny • wyjaśnić wpływ konferencji w Teheranie i Jałcie na przebieg II wojny światowej • wyjaśnić, dlaczego decyzje konferencji w Poczdamie podpisali inni członkowie Wielkiej Trójki niż na konferencjach wcześniejszych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego Poczdam stał się miejscem konferencji Wielkiej Trójki 	
--	--	--	--	--	--

Polska i Polacy w czasie II wojny światowej

<p>Polska i Polacy pod okupacją niemiecką (rozd. 7)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: X 1939, VI 1940, I–VIII 1943 • postacie: Hansa Franka, Witolda Pileckiego, Maksymiliana Marii Kolbego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: włączenie do Rzeszy, Generalne Gubernatorstwo, masowe wywózki, masowe egzekucje, obowiązek pracy, roboty przymusowe, łapanki, system kartkowy, czarny rynek, odpowiedzialność 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1940 • postać: Janusza Kusocińskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Generalny Plan Wschodni, szmugiel, akcja AB, mord w Palmirach, niszczenie kultury i tożsamości narodowej Polaków • cele polityki okupacyjnej III Rzeszy względem narodu polskiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jakie kryteria przyjęli Niemcy, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: X 1939 – IV 1940 • postać: Stefana Starzyńskiego • założenia Generalnego Planu Wschód <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Kraj Warty, Okręg Białostocki, niemiecka lista narodowa – Deutsche Volksliste, Piaśnica, Gestapo, SS, więzienie „na Montelupich”, więzienie „na Szucha” <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować sytuację ludności 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 6 XI 1939, 4 VII 1941 • postacie: Macieja Rataja, Mieczysława Niedziałkowskiego, Kazimierza Bartła <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: aresztowanie pracowników naukowych krakowskich uczelni, zamordowanie polskich profesorów we Lwowie, prasa gadzinowa, Prewencyjny Obóz Policji Bezpieczeństwa dla Młodzieży Polskiej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Juliusza Bursche, Wacława Krzeptowskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: naród góralski – Goralenvolk <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić stosunek Niemców do kościołów chrześcijańskich działających na ziemiach polskich pod okupacją • ocenić postawę rotmistrza Witolda Pileckiego
---	---	--	--	--	---

	<p>zbiorowa, obozy koncentracyjne (KL Auschwitz, KL Lublin (Majdanek), KL Stutthof, obozy zagłady (Auschwitz-Birkenau), akcja wysiedleńcza, pacyfikacja Zamojszczyzny</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie terytorium Generalnego Gubernatorstwa oraz obszary wcielone do Rzeszy wyjaśnić, dlaczego Kraków, a nie Warszawa, stał się stolicą GG podać przykłady przedstawicieli polskich elit politycznych intelektualnych zamordowanych przez Niemców 	<p>decydując o podziale ziem polskich</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić założenia Generalnego Planu Wschodniego wymienić ograniczenia, które po utworzeniu GG zostały wprowadzone przez okupantów wobec dawnych obywateli Polski przedstawić założenia akcji AB scharakteryzować postawy społeczeństwa polskiego wobec polityki okupanta niemieckiego opisać realia życia codziennego pod okupacją niemiecką wyjaśnić, dlaczego Niemcy podjęli akcję wysiedlania Polaków z Zamojszczyzny 	<p>polskiej zamieszkującej tereny wcielone do III Rzeszy</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jakie prawa i obowiązki nakładał wpis na folklistę oraz dlaczego odmowa wpisu stawała się aktem odwagi podać przykłady zagrabionych przez Niemców dzieł sztuki 	<p>w Łodzi, Wielkie Niemcy</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić politykę niemiecką wobec polskich elit w Generalnym Gubernatorstwie wyjaśnić, czemu miało służyć niszczenie polskiej kultury w okupowanej przez Niemców Polsce przedstawić politykę Niemców wobec mniejszości narodowych i etnicznych zamieszkujących II RP omówić sposoby upamiętnienia zbrodni dokonanych przez Niemców na ludności polskiej (np. Państwowe Muzeum Auschwitz-Birkenau) 	<ul style="list-style-type: none"> ocenić postawę franciszkanina Maksymiliana Marii Kolbego
<p>Polska i Polacy pod okupacją sowiecką (rozd. 8)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1939, 1940–1941, kwiecień 1940, wiosna 1943 postać: Wiaczesława Mołotowa sowieckie represje na terenach okupowanych obszary anektowane przez ZSRS 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 22 X 1939, 5 III 1940, 3 IV 1940 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: zgromadzenia ludowe, obozy w Starobielsku, Ostaszkowie, Kozielsku, miejsca mordów 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: II 1940 – VI 1941, 1943–1944 postacie: por. Zygmunt Jana Rumla, Stepana Bandery przyczyny i następstwa konfliktu polsko-ukraińskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 10 X 1939 postacie: Janiny Lewandowskiej, Mariusza Zaruskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Wileńszczyzna, GPU 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Aleksandra Prystora, Leopolda Skulskiego, Leona Kozłowskiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić rolę propagandy sowieckiej na ziemiach zajętych

	<ul style="list-style-type: none"> • miejsca przetrzymywania i zamordowania polskich oficerów <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: obywatelstwo państwa sowieckiego, „pokraczny twór traktatu wersalskiego”, farsa demokracji, pogrom, sowietyzacja, wymiana pieniędzy, kolektywizacja rolnictwa, nacjonalizacja przemysłu, czarny rynek, represje wobec chrześcijan, bolszewicka propaganda, sowietyzacja szkół, łagry, NKWD, „wrogowie ludu”, masowe deportacje, zbrodnia katyńska, eksterminacja, rzeź wołyńska <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie tereny zajęte przez ZSRS we wrześniu 1939 r. • przedstawić sytuację Polaków pod okupacją sowiecką 	<p>w Katyniu, Charkowie, Miednoje, Międzynarodowy Czerwony Krzyż</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jakie znaczenie dla Sowietów miało przeprowadzenie wyborów na terenach anektowanych • przedstawić losy polskich oficerów więzionych przez Sowietów w Kozielsku, Ostaszkowie, Starobielsku 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Zgromadzenie Ludowe Białorusi Zachodniej, Zgromadzenie Ludowe Ukrainy Zachodniej, Workuta, Kołyma, Główny Zarząd Poprawczych Obozów – Gułag, Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), czystka etniczna, ludobójstwo, Małopolska Wschodnia, Wołyń • dlaczego doszło do antyukraińskich akcji polskich oddziałów AK, BCH, NSZ <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego część obywateli II RP uroczyście witała wkraczającą Armię Czerwoną • scharakteryzować życie codzienne Polaków pod okupacją sowiecką • scharakteryzować kolejne fale masowych deportacji ludności polskiej, wskazać miejsca wywózki • przedstawić losy obywateli Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • dlaczego w 1940 r. doszło do pozorowanej zmiany polityki Sowietów wobec Polaków • dlaczego polscy komuniści współpracowali z władzami sowieckimi <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jakie czynniki decydowały o kształtowaniu się postaw mieszkańców Kresów względem sowieckiego okupanta • porównać warunki panujące w sowieckich łagrach i niemieckich obozach koncentracyjnych w czasie II wojny światowej • wyjaśnić przyczyny i znaczenie ludobójstwa ludności polskiej na Wołyniu i w Małopolsce Wschodniej (rzezi wołyńskiej) 	<p>przez ZSRS we wrześniu 1939 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować postawy Polaków wobec Sowietów • omówić sposoby upamiętnienia zbrodni katyńskiej i rzezi wołyńskiej
--	---	--	---	---	---

			deportowanych w głąb ZSRS		
Rząd RP na uchodźstwie i Polskie Siły Zbrojne na obczyźnie (rozd. 9)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 30 VII 1941, 13 IV 1943, 25 IV 1943 • postaci: Władysława Sikorskiego, Stanisława Maczka, Iwana Majskiego, Władysława Andersa, Stanisława Mikołajczyka • siedziby polskiego rządu na uchodźstwie w czasie II wojny światowej • miejsca bitew z udziałem polskich żołnierzy na frontach II wojny światowej (bitwę o Narwik, bitwę o Wielką Brytanię, bitwę pod Tobrukiem, bitwę o Monte Cassino, bitwę pod Falaise, bitwę pod Arnhem, bitwę o Brede) <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: sformowanie gabinetu, Polskie Siły Zbrojne (PSZ), układ Sikorski–Majski, Armia Andersa, Polskie Siły Zbrojne w ZSRS, zbrodnia katyńska, zerwanie stosunków 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 30 IX 1939, VII 1943 • postaci: Władysława Raczkiewicza, gen. Zygmunta Bohusza-Szyski <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: piłsudczyk, desygnowanie, Samodzielna Brygada Strzelców Podhalańskich, 10. Brygada Kawalerii Pancernej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić postanowienia układu Sikorski–Majski • wyjaśnić przyczyny jednostronnego zerwania przez rząd ZSRS stosunków dyplomatycznych z rządem Rzeczpospolitej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: VI 1939, VII–X 1940, VIII 1941 • postaci: gen. Kazimierza Sosnkowskiego, Witolda Urbanowicza, Stanisława Skalskiego • siedziby polskiego rządu na uchodźstwie w czasie II wojny światowej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Polska Partia Socjalistyczna, Stronnictwo Ludowe, Stronnictwo Narodowe, Stronnictwo Pracy, Dywizjon 303, dywizjony 300, 301, 304, 305, ORP Orzeł, ORP Kujawiak, ORP Krakowiak, ORP Piorun, katastrofa w Gibraltarze <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić proces powstawania polskich władz na uchodźstwie • wyjaśnić, dlaczego władze polskie na uchodźstwie stanowiły ciągłość władz polskich II Rzeczypospolitej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postaci: gen. Stanisława Sosabowskiego, płk. Stanisława Kopańskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: ewakuacja, II Korpus Polski, 1. Dywizja Pancerna, Samodzielna Brygada Spadochronowa, Samodzielna Brygada Strzelców Karpackich, „szczury Tobruku”, operacja desantowa, Polskie Siły Powietrzne, Polska Marynarka Wojenna, broń raketowa V-2 <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić działalność rządu RP na uchodźstwie • przedstawić udział polskich żołnierzy w walkach na różnych frontach II wojny światowej • wskazać na mapie miejsca bitew z udziałem polskich jednostek wojskowych na zachodzie Europy 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postaci: Josefa Františka, Jadwigi Piłsudskiej, Krystyny Skarbek <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Pomocnicza Służba Kobiet, agent wywiadu, Kierownictwo Operacji Specjalnych (SOE), podróże kurierskie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego władze na uchodźstwie szykanowały osoby związane z sanacją • scharakteryzować postawę Wielkiej Brytanii w sprawie stosunków polsko-sowieckich • ocenić, jaką rolę w budowaniu wizerunku polskiego żołnierza na frontach II wojny światowej odgrywał cmentarz na Monte Cassino • scharakteryzować znaczenie sprawy polskiej dla polityki wielkich mocarstw

	<p>dyplomatycznych, Międzynarodowy Czerwony Krzyż, wywiad</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady walk polskich żołnierzy na frontach II wojny światowej • wymienić czołowe postacie rządu polskiego na uchodźstwie 		<ul style="list-style-type: none"> • wymienić czołowe postacie rządu polskiego na uchodźstwie • przedstawić udział zbrojny Polaków w walkach u boku Brytyjczyków w latach 1940–1941 • ocenić, czy śmierć generała Sikorskiego mogła być korzystna dla Sowieców i aliantów 	<p>podczas II wojny światowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić znaczenie układu Sikorski–Majski dla relacji polsko-sowieckich 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić największe sukcesy polskiego wywiadu
<p>Polskie Państwo Podziemne (rozdz. 10)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1939, 1940, II 1942 • postacie: Stefana Roweckiego „Grota”, Leopolda Okulickiego „Niedźwiadka”, Tadeusza Bora-Komorowskiego • komendantów głównych ZWZ–AK • zna różne formy walki w konspiracji <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: mały sabotaż, Polskie Państwo Podziemne, konspiracja wojskowa, podziemna armia, Armia Krajowa, Delegat Rządu na Kraj, departamenty, tajne komplety, dywersja, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1943 • postacie: Henryka Dobrzańskiego „Hubala”, Aleksandra Dawidowskiego „Alka”, Jana Bytnara „Rudego”, Tadeusza Zawadzkiego „Zośki” <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Kieleccyzna, Szare Szeregi, akcja pod Arsenalem, Tajna Organizacja Nauczycielska, symbol Polski Walczącej, Organizacja Małego Sabotażu „Wawer” <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować organizację i cele 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: IX 1939, XI 1939, 1943 • postacie: Michała Tokarzewskiego-Karaszewicza, Kazimierza Sosnkowskiego, Augusta Emila Fieldorfa „Nila”, Franza Kutschery <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Służba Zwycięstwu Polski (SZP), Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), Komenda Główna, okręgi, obwody, placówki ZWZ, Tajna Administracja Cywilna, konspiracyjne sądownictwo, Wojskowe Sądy 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1944 • postacie: Kazimierza Pużaka, Cyryła Ratajskiego, Jana Piekalkiewicza, Jana Stanisława Jankowskiego, Stefana Korbońskiego, Jana Nowaka-Jeziorańskiego, Elżbiety Zawackiej „Zo”, Jana Piwnika „Ponurego” <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: PPS-Wolność, Równość, Niepodległość, Stronnictwo Ludowe, Stronnictwo Narodowe, Stronnictwo Pracy, Rada Jedności Narodowej, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Wacława Felczaka, Elżbiety Zahorskiej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Narodowa Organizacja Wojskowa (NOW), Narodowe Siły Zbrojne (NSZ) • dlaczego doszło do rozłamu w NOW <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić postawę majora Henryka Dobrzańskiego • wymienić i scharakteryzować działalność organizacji wojskowych spoza Polskiego Państwa Podziemnego

	<p>wywiad, kontrwywiad, Enigma, kurierzy</p> <ul style="list-style-type: none"> • jakie zasady obowiązywały w konspiracji • na czym polegał opór cywilny • że AK była częścią Polskich Sił Zbrojnych <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać działalność polskich organizacji konspiracyjnych w czasie II wojny światowej • wyjaśnić, jakie znaczenie dla mieszkańców okupowanej Polski miała organizacja tajnego nauczania • wyjaśnić, jakie formy przybierała walka cywilna 	<p>Polskiego Państwa Podziemnego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jakie znaczenie dla Polaków miał symbol Polski Walczącej • wymienić i scharakteryzować najważniejsze akcje przeprowadzone przez konspiracyjny Związek Harcerstwa Polskiego – Szare Szeregi • omówić cel, przebieg i rezultat akcji pod Arsenałem z wykorzystaniem książki Aleksandra Kamińskiego <i>Kamienie na szaniec</i> • scharakteryzować działalność Tajnej Organizacji Nauczycielskiej 	<p>Specjalne, Cywilne Sądy Specjalne, Komisje Sądzące, „Kierownictwo Dywersji (Kedyw), akcja N, akcja Kutschera, „kat Warszawy”, broń raketowa – pociski V-1, V-2</p> <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego SZP została w grudniu 1939 r. włączona do ZWZ • dlaczego konspiracyjne sądownictwo nie orzekało kary więzienia <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady ważnych akcji wywiadowczych zorganizowanych przez polskie podziemie • przedstawić główne założenia akcji N 	<p>„Wachlarz”, Peenemünde, cichociemni, Bataliony Chłopskie, Gwardia Ludowa</p> <ul style="list-style-type: none"> • różnicę między formacjami zbrojnymi należącymi do Polskiego Państwa Podziemnego i pozostającymi poza jego strukturami <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podać nazwy stronnictw, które utworzyły reprezentację polityczną Polskiego Państwa Podziemnego • omówić rolę cichociemnych w działaniach polskiej konspiracji 	
<p>Akcja „Burza” i powstanie warszawskie (rozd. 11)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1 VIII 1944, 2/3 X 1944 • postacie: Tadeusza Komorowskiego „Bora”, Leopolda Okulickiego „Niedźwiadka”, Stanisława Mikołajczyka • założenia planu „Burza” 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 5 VIII 1944 • cele akcji „Burza <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: „krowy”, „PAST-a” • dlaczego celem pierwszego natarcia niemieckiego stały się Wola i Ochota 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: XI 1943, • postacie: Tadeusza Pełczyńskiego, Antoniego Chruściela „Montera” <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Poczta Polowa, radiostacja „Błyskawica” <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Ericha von dem Bacha-Zelewskiego, Bronisława Kamińskiego, Tomasza Arciszewskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyczyny podania się do dymisji przez premiera rządu na 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować przyczyny, przebieg i konsekwencje powstania warszawskiego • omówić sposoby upamiętnienia powstania warszawskiego (Muzeum Powstania Warszawskiego, pomniki, tablice

	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: akcja „Burza”, plan „Burza”, Godzina „W”, ludobójstwo na Woli (rzeź Woli), zrzuty broni, 1. Armia Wojska Polskiego, kapitulacja, dymisja dlaczego powstanie w Warszawie wybuchło o godz. 17.00 przyczyny kapitulacji powstania warszawskiego po 63 dniach walki <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić przyczyny podjęcia decyzji o wybuchu powstania w stolicy 	<ul style="list-style-type: none"> dlaczego zmieniał się stosunek warszawian do powstania <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić cele akcji „Burza” podać przykłady bestialskich mordów dokonanych przez Niemców w Warszawie w czasie powstania 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić, jakimi siłami i uzbrojeniem dysponowali powstańcy omówić stosunek warszawian do powstania omówić los żołnierzy AK i ludności cywilnej po upadku powstania warszawskiego 	<p>uchodźstwie Stanisława Mikołajczyka</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić stosunek aliantów do powstania warszawskiego omówić rezultat rozmów Stanisława Mikołajczyka z Józefem Stalinem w Moskwie wyjaśnić, dlaczego, do 10 września, Stalin nie pozwolił na lądowanie na sowieckich lotniskach alianckich samolotów niosących pomoc Warszawie przedstawić konsekwencje powstania warszawskiego 	<p>pamiątkowe, uroczyste obchody rocznic wybuchu powstania, wspólne śpiewanie powstańczych pieśni 1 VIII w Warszawie)</p>
Początki Polski podporządkowanej ZSRS (rozd. 12)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 12–13 X 1943, 22 VII 1944 postacie: Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta, Edwarda Osóbki-Morawskiego prawdziwe miejsce powstania PKWN <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Polska Partia Robotnicza, 1. Dywizja Piechoty im. Tadeusza Kościuszki, chrzest 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 5 I 1942, 1942, 1943, 31 XII 1943, 1944 postacie: Wandy Wasilewskiej, Zygmunta Berlinga <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Gwardia Ludowa, Armia Ludowa, Związek Patriotów Polskich, Krajowa Rada Narodowa 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 17 I 1945, I – II 1945, 7–18 III 1945, 2 V 1945 postacie: Michała Roli-Żymierskiego, Karola Świerczewskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: „Płatne Pachołki Rosji”, obóz w Sielcach nad Oką, 1. Korpus Polskich Sił Zbrojnych w ZSRS, 1. Armia Polska, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 19 I 1945, 18–21 VI 1945 postacie: Kazimierza Pużaka, Adama Bienia, Leopolda Okulickiego, Jana Stanisława Jankowskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Resort Bezpieczeństwa Publicznego, proces szesnastu 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Stanisława Radkiewicza, Iwana Sierowa, Mieczysława Moczara <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować główne etapy przejmowania przez komunistów władzy w kraju przedstawić znaczenie „Polski lubelskiej” dla

	<p>bojowy – bitwa pod Lenino, Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego, manifest PKWN, konferencja Wielkiej Trójki w Jałcie, „Polska lubelska”</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić główne postanowienia manifestu PKWN 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić główne cele PPR wymienić organizacje zbrojne komunistów i scharakteryzować ich działalność wyjaśnić, jakie czynniki decydowały o tym, że niektórzy Polacy wstępowali do partyzantki komunistycznej 	<p>berlingowcy, 1. Samodzielny Batalion Kobiety im. Emilii Plater, przyczółki w rejonie Warki i Magnuszewa, bitwa pod Studziankami, Wał Pomorski, zdobycie Kołobrzegu, szturm na Berlin, 2. Armia Wojska Polskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> dlaczego PKWN ogłosił, że działa na podstawie konstytucji marcowej z 1921 r. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić proces tworzenia się polskich formacji wojskowych pod rozkazami ZSRS przedstawić stosunek ludności cywilnej do berlingowców wskazać na mapie szlak bojowy 1. Armii Wojska Polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> dlaczego gen. Leopold Okulicki podjął decyzję o rozwiązaniu Armii Krajowej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić ustalenia aliantów w sprawie Polski podjęte bez udziału Polaków wyjaśnić cel aresztowania członków AK przez NKWD i Resort Bezpieczeństwa Publicznego wyjaśnić, jakie znaczenie dla przejmowania władzy w Polsce przez komunistów miał proces szesnastu 	<p>władzy komunistów w kraju</p>
--	--	--	---	--	----------------------------------

Świat po 1945 r.

<p>Powojenna rzeczywistość (rozd. 13)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 17 VII – 2 VIII 1945, 24 X 1945 postacie: Józefa Stalina, Harry’ego Trumana, Winstona Churchilla, Clementa 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: program socjalny, emancypacja, aktywizacja zawodowa kobiet, cztery strefy okupacyjne Niemiec, cztery sektory okupacji 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 10 II 1947 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: „cztery D”, denazyfikacja, demilitaryzacja, 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Powszechna deklaracja praw człowieka, fundamenty prawa międzynarodowego 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenić politykę Sowietów wobec pokonanych Niemców
---	--	---	---	---	--

	<p>Attlee, Benita Mussoliniego</p> <ul style="list-style-type: none"> • postanowienia konferencji w Poczdamie • okoliczności powstania Organizacji Narodów Zjednoczonych • przyczyny nieporozumień w obozie aliantów <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: układ sił politycznych, zimna wojna, konferencja w Poczdamie, Organizacja Narodów Zjednoczonych, reparacje wojenne <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić przyjęte w Poczdamie decyzje dotyczące Niemiec 	<p>Berlina, obszar rywalizacji, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej, tymczasowy kształt zachodniej granicy Polski, Prusy Wschodnie, przesiedlenia ludności</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować działania aliantów wobec pokonanych Niemiec • pokazać na mapie zmiany terytorialne Niemiec • omówić przesiedlenia ludności po II wojnie światowej oraz wskazać na mapie obszary objęte tą operacją w Europie • wyjaśnić, w jaki sposób II wojna światowa przyczyniła się do zmian w życiu kobiet 	<p>dekartelizacja, demokratyzacja, Sojusznicza Rada Kontroli, Sojusznicza Komendantura, Rada Ministrów Spraw Zagranicznych, finał współpracy Wielkiej Trójki, konferencja pokojowa w Paryżu, traktaty pokojowe ze sprzymierzeńcami III Rzeszy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • na czym polegał plan „czterech D”, który zamierzano wprowadzić w Niemczech <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jakie traktaty pokojowe zostały podpisane w Paryżu w 1947 r. • omówić zmiany terytorialne dotyczące dawnych sprzymierzeńców III Rzeszy 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić na czym polegała finlandyzacja 	
<p>Powstanie dwubiegunowej Europy (rozd. 14)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1948–1952, IX–X 1949 • postacie: Winstona Churchilla, George’a Marshalla • okoliczności powstania dwóch państw niemieckich 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: III 1946, 1947 • postać: Harry’ego Trumana <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: przemówienie w Fulton, doktryna Trumana 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1948, 1948–1949, I 1949, 1955 • postać: Konrada Adenauera <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Europejska Organizacja 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1953, 1961, 1963, 1972 • postać: Johna F. Kennedy’ego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: powstanie berlińskie, Stasi, mur 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1954, 1972 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: traktaty paryskie z 1954 r., układ o podstawach stosunków między NRD a RFN

	<ul style="list-style-type: none"> przyczyny budowy muru berlińskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: żelazna kurtyna, Program Odbudowy Europy, plan Marshalla, Republika Federalna Niemiec (RFN), Niemiecka Republika Demokratyczna (NRD) <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, czym – według Churchilla – była żelazna kurtyna wskazać na mapie państwa, które po 1945 r. znalazły się w strefie wpływów ZSRS 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić działania USA podjęte w ramach realizacji doktryny Trumana w celu uniemożliwienia komunistom przejęcia władzy w niektórych państwach Europy przedstawić wpływ planu Marshalla na powojenną Europę wyjaśnić, dlaczego wszystkie państwa europejskie rządzone przez komunistów zrezygnowały ze skorzystania z planu Marshalla 	<p>Współpracy Gospodarczej (OEEC), Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG), rurociąg „Przyjaźń”, rubel transferowy, Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego (NATO), sojusz wojskowy, Układ Warszawski, Bizonia, kryzys w Berlinie, most powietrzny, Trizonia, Unia Chrześcijańsko-Demokratyczna (CDU)</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jakie skutki społeczne i gospodarcze miało utworzenie mostu powietrznego do Berlina Zachodniego wyjaśnić, jak doszło do powstania dwóch państw niemieckich po II wojnie światowej wyjaśnić, jak doszło do powstania Europejskiej Organizacji Współpracy Gospodarczej 	<p>berliński, Centralna Agencja Wywiadowcza (CIA)</p> <ul style="list-style-type: none"> dłaczego słowa Johna F. Kennedy’ego „Jestem berlińczykiem” uważane są za symbol solidarności całego świata zachodniego z obywatelami jedynej enklawy wolności położonej we wnętrzu bloku wschodniego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenić, czy słuszne jest stwierdzenie, że RWPG była narzędziem kontroli gospodarczej ZSRS nad innymi państwami bloku wschodniego przedstawić okoliczności i cel budowy muru berlińskiego scharakteryzować politykę aliantów zachodnich i Sowietów względem Niemiec po 1945 r. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenić skuteczność planu Marshalla w procesie odbudowy Europy Zachodniej po II wojnie światowej omówić znaczenie dla świata powstania dwóch wrogich sojuszy wojskowych – NATO i Układu Warszawskiego ocenić słuszność twierdzenia, że powstanie OEEC było impulsem do rozpoczęcia procesu integracji europejskiej
<p>Sowietyzacja państw Europy Środkowo-Wschodniej (rozd. 15)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1953, 1956, 1968 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Josipa Broza-Tito, Imre Nagya, Alexandra Dubčeka 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1947, 1964 postacie: Jánosa Kádára, Antonína 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Edvarda Beneša, Georgiego Dimitrowa, Ławrentija Berii, Jana Palacha 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, na czym polegała różnica między czasami stalinowskimi

	<ul style="list-style-type: none"> • postaci: Józefa Stalina, Nikity Chruszczowa • cechy państwa totalitarnego • konsekwencje sowietyzacji państw Europy Środkowo-Wschodniej • próby wydostania się spod wpływów sowieckich na Węgrzech i w Czechosłowacji <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Biuro Informacyjne Partii Komunistycznych i Robotniczych, wprowadzenie totalitaryzmu, masowe czystki, pokazowe procesy, zjednoczenie ruchu robotniczego, monopartyjność, masowy terror, stalinizm, kolektywizacja rolnictwa, nacjonalizacja przemysłu, ograniczenie własności prywatnej, centralne planowanie, wyśrubowane normy pracy, współzawodnictwo pracy, komunistyczna 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: federacja bałkańska, titoizm, Komunistyczna Partia Jugosławii, uniformizacja życia politycznego, gospodarczego, kulturalnego, destalinizacja, XX Zjazd KPZR, tajny referat Chruszczowa, pacyfikacja, interwencja zbrojna, realizm socjalistyczny (socrealizm) <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować genezę, przebieg i skutki powstania na Węgrzech w 1956 r. • wyjaśnić, dlaczego dążenie do utworzenia federacji bałkańskiej przez Josipa Broza-Tito zostało wrogo przyjęte przez Stalina • wyjaśnić, na czym polegał titoizm • przedstawić zarzuty, jakie stawiał Stalinowi Nikita Chruszczow w referacie z 1956 r. 	<p>Novotnego, Gustáva Husáka, Leonida Breżniewa, Nicolae Ceaușescu</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: narada przedstawicieli partii komunistycznych w Szklarskiej Porębie, Kominform, ideologia marksistowsko-leninowska, „taktyka salami”, „socjalizm z ludzką twarzą”, interwencja wojsk Układu Warszawskiego, operacja „Dunaj”, samospalenie, „gulaszowy socjalizm”, doktryna Breżniewa • konsekwencje dla społeczeństw Węgier i Czechosłowacji wystąpień w 1956 i 1968 r. • co było przyczyną udziału wojsk polskich w interwencji w Czechosłowacji w 1968 r. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować genezę, przebieg i skutki Praskiej Wiosny 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: Ruch Państw Niezaangażowanych <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić proces sowietyzacji państw Europy Środkowo-Wschodniej • wyjaśnić stosunek komunistów na Zachodzie do wydarzeń w Czechosłowacji w 1968 r. • przedstawić postawy obywateli Czechosłowacji wobec wydarzeń z 1968 r. 	<p>a okresem zmian w ZSRS i państwach bloku sowieckiego po śmierci dyktatora</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać losy przywódców: powstania węgierskiego – Imre Nagya i Praskiej Wiosny – Alexandra Dubčeka • omówić rolę Kominformu we wprowadzaniu totalitaryzmu w państwach bloku wschodniego
--	--	---	--	--	--

	<p>propaganda, walka o władzę, powstanie węgierskie 1956 r., Praska Wiosna</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić cechy charakterystyczne państw totalitarnych 				
<p>Konflikty okresu zimnej wojny i dekolonizacja (rozd. 16)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1950–1953, 1960, 1965–1975 postacie: Kim Ir Sena, Ho Chi Minha, Fidela Castro, Nikity Chruszczowa, Johna F. Kennedy’ego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Republika Koreańska, Koreańska Republika Ludowo-Demokratyczna, wojna koreańska, desant morski sił ONZ, 38. równoleżnik – linia demarkacyjna, wojna pozycyjna, wojna w Wietnamie, porozumienie podpisane w Paryżu w 1973 r., dekolonizacja, Rok Afryki <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1962 postacie: Lyndona B. Johnsona, Richarda Nixona, Mao Zedonga <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: masakry, Socjalistyczna Republika Wietnamu, kryzys kubański, pociski balistyczne, blokada morska <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować przyczyny i skutki wojny koreańskiej wyjaśnić przyczyny i skutki kryzysu kubańskiego scharakteryzować przyczyny i skutki wojny w Wietnamie w latach 1965–1975 wskazać na mapie Afryki państwa, które najwcześniej uzyskały niepodległość 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1946–1949, 1946–1954, 1958, 1966–1968 postać: Czang Kaj-szeka <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: wojna domowa w Chinach, Tajwan, Chińska Republika Ludowa, komuny ludowe, Wielki Skok Naprzód, Liga Niepodległości Wietnamu (Viet Minh), Demokratyczna Republika Wietnamu (DRW), wojna Francji z DRW, Wietnam Południowy, układ w Genewie w 1954 r., francuskie Indochiny dlaczego nie powiódł się Wielki Skok Naprzód ogłoszony przez Mao Zedonga <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1947, 1959, 1976 postacie: Mahatmy Gandhiego, cesarza Bao Daia, Pol Pota, Idiego Amina <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: „pokojowe współistnienie”, dyktatura Fulgencia Batisty, Czerwoni Khmerzy, Indyjski Kongres Narodowy, strategia non-violence, Pendżab, Bengal, hinduizm <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie miejsca, w których toczyły się konflikty zbrojne na Dalekim Wschodzie po zakończeniu II wojny światowej wyjaśnić, na czym polegała strategia non- 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: państwa postkolonialne, państwa Trzeciego Świata, wojny domowe, Ruch Państw Niezaangażowanych, konferencja w Bandungu, neokolonializm <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego Korea Północna nazywana jest totalitarnym, komunistycznym skansenem ocenić słuszność twierdzenia, że w 1962 r. świat stanął na krawędzi konfliktu nuklearnego wyjaśnić, na czym polega neokolonializm wymień cele Ruchu Państw Niezaangażowanych

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak doszło do powstania dwóch państw koreańskich • wyjaśnić, dlaczego rok 1960 nazwano Rokiem Afryki 		<ul style="list-style-type: none"> • omówić przyczyny i skutki wojny domowej w Chinach • wyjaśnić przyczyny wojny w Indochinach w latach 1946–1954 • wymienić postanowienia układu zawartego w Genewie w 1954 r. 	<p>-violence zastosowana w Indiach</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego w państwach afrykańskich do władzy często dochodzili dyktatorzy • scharakteryzować skutki dekolonizacji 	
Konflikty na Bliskim Wschodzie (rozdz. 17)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1948, 1956 • postacie: Davida Ben Guriona, Jasira Arafata • przyczyny konfliktu izraelsko-arabskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Holokaust, Exodus, diaspora, kryzys sueski, siły pokojowe ONZ, terroryzm, Wzgórze Golan, Synaj, islamiści, wojna domowa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać okoliczności powstania państwa Izrael • wskazać na mapie państwa bliskowschodnie, w których po 1945 r. doszło do konfliktów 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1948–1949, 1964, 1967 • postać: Gamala Abdela Namera <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Erec Israel, wojna o niepodległość Izraela, tania na Asuanie, Organizacja Wyzwolenia Palestyny, wojna sześciodniowa, Strefa Gazy, Zachodni Brzeg Jordanu <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jakie znaczenie dla sytuacji na Bliskim Wschodzie miało powstanie państwa Izrael • scharakteryzować stosunki izraelsko-palestyńskie po utworzeniu OWP 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1973, 1978, 1987–1993, 2013 • postacie: Anwara as-Sadata, Menachema Begin <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Jom Kippur, Czarny Wrzesień, embargo, szok naftowy, kryzys energetyczny, pierwsza intifada, porozumienie izraelsko-palestyńskie, porozumienie w Camp David, Autonomia Palestyńska, status Jerozolimy, Państwo Palestyńskie • dlaczego kwestia statusu Jerozolimy podsyca spór między Żydami i Palestyńczykami <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić okoliczności powstania Państwa Palestyńskiego • wyjaśnić, jakie znaczenie dla procesu pokojowego na Bliskim Wschodzie miały działania podejmowane przez prezydenta Jimmy'ego Cartera • scharakteryzować konflikty izraelsko-arabskie • wyjaśnić, do jakiego tragicznego wydarzenia doszło podczas igrzysk olimpijskich w Monachium w 1972 r. 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: libanizacja

		<ul style="list-style-type: none"> opisać genezę, przebieg i skutki wojny sześciodniowej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, z czego wynikała przewaga militarna Izraela nad państwami arabskimi w trakcie wojny sześciodniowej omówić postanowienia porozumienia w Camp David wyjaśnić charakter wystąpień zwanych intifadą przedstawić przyczyny wybuchu pierwszej intifady 		
Ku wspólnej Europie (rozd. 18)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1949, 1958, 1 listopada 1993 postać: Roberta Schumana <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Rada Europy, ojcowie zjednoczonej Europy, Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), Wspólnota Europejska, Unia Europejska (UE), Komisja Europejska, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, referendum przyczyny integracji europejskiej <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1952, 1957 postać: Konrada Adenauera <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Unia Ekonomiczna Beneluksu, Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), traktaty rzymskie, Europejska Wspólnota Energii Atomowej (Euratom) z jakiego powodu doszło do zacieśnienia współpracy Francji z RFN <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> podać główne płaszczyzny działań Rady Europy 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1960, 1985, 1987, 1992 postać: Alcide'a De Gasperiego ojców zjednoczonej Europy etapy integracji europejskiej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu (EFTA), układ w Schengen, strefa Schengen, Jednolity akt europejski, Rada Europejska, traktat z Maastricht, traktat o utworzeniu Unii Europejskiej, unia walutowa (monetarna), 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1959, 1979, 2002 postać: Józefa Retingera <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Europejski Trybunał Praw Człowieka, Europejski System Walutowy, Parlament Europejski, euro <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić argumenty, na które powoływały się państwa chcące pozostać poza strefą euro wymienić najważniejsze instytucje Unii Europejskiej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: François Mitterranda, Margaret Thatcher <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozstrzygnąć, czy słuszne jest stwierdzenie, że podpisanie traktatów rzymskich jest początkiem integracji europejskiej; odpowiedź uzasadnić

	<ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie państwa, które zainicjowały integrację europejską w latach 50. przedstawić, jak doszło do powstania Unii Europejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie państwa założycielskie EWWiS scharakteryzować główne cele Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej 	<p>Europejski Bank Centralny</p> <ul style="list-style-type: none"> korzyści, które przynosi znalezienie się w strefie Schengen <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić idee zjednoczeniowe w Europie po II wojnie światowej omówić rolę Roberta Schumana w procesie integracji europejskiej omówić proces rozszerzania się Wspólnoty Europejskiej scharakteryzować główne postanowienia traktatu z Maastricht 	<p>i przedstawić ich kompetencje</p>	
<p>Przemiany cywilizacyjne na świecie w drugiej połowie XX w. (rozd. 19)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1969 postacie: Neila Armstronga, Indiry Gandhi, Margaret Thatcher, Elvisa Presleya <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: trzecia rewolucja przemysłowa, dyskryminacja, globalizacja, motoryzacja, urbanizacja, aglomeracja, imprezy 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1957, 1961, 1963 postacie: Jurija Gagarina, Benazir Bhutto, Martina Luthera Kinga przyczynę wyścigu o podbój kosmosu <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: ruch wyzwolenia kobiet, ruch feministyczny, rasizm, Afroamerykanin, marsz na Waszyngton, The Beatles, The Rolling Stones 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1973, 1975, 1991, 1994 postacie: Edwina Buzza Aldrina, Isabel Perón, Nelsona Mandeli przyczyny przyznania Pokojowej Nagrody Nobla Martinowi Lutherowi Kingowi i Nelsonowi Mandeli <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: apartheid, Afrykański Kongres Narodowy, Pokojowa Nagroda Nobla, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 1968 postacie: Goldy Meir, Corazon Aquino wybitne kobiety w świecie polityki drugiej połowy XX w. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Studenci na rzecz Demokratycznego Społeczeństwa, rewolta studencka, strajk okupacyjny, bunt studentów w Nanterre, paryska Sorbona, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Malcolma X <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, na czym polegał fenomen popkulturowy The Beatles wyjaśnić, co ułatwiło karierę takim kobietom jak Indira Gandhi, Benazir Bhutto, Isabel Perón

	<p>masowe, równouprawnienie kobiet, aborcja, radykalizm, laicyzacja, ekumenizm, ruch kontestacji młodzieżowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • najważniejsze wyznaczniki trzeciej rewolucji przemysłowej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejsze cechy trzeciej rewolucji przemysłowej • przedstawić pozytywne i negatywne skutki rozwoju motoryzacji w drugiej połowie XX w. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić wpływ trzeciej rewolucji przemysłowej na przemiany cywilizacyjne w drugiej połowie XX w. • scharakteryzować proces równouprawnienia kobiet po 1945 r. • omówić wyścig supermocarstw o dominację w kosmosie • wyjaśnić sens słów wypowiedzianych przez Neila Armstronga po wylądowaniu na Księżycu • przedstawić postulaty sformułowane przez Martina Luthera Kinga • omówić walkę o równouprawnienie czarnoskórych mieszkańców USA 	<p>konwencja o zwalczaniu i karaniu zbrodni apartheidu</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić przemiany cywilizacyjne, które nastąpiły w drugiej połowie XX w. • opisać najważniejsze przemiany społeczne drugiej połowy XX w. • wyjaśnić cele ruchu feministycznego w latach 60. i 70. • omówić politykę apartheidu w Republice Południowej Afryki • scharakteryzować działalność i dokonania Nelsona Mandeli 	<p>festiwal w Woodstock, subkultura młodzieżowa, hipisi, pacyfizm, „Make love, not war”, komuny, wpływ zabójstwa Martina Luthera Kinga na radykalizację czarnoskórej młodzieży w USA</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić przyczyny wystąpień studenckich w 1968 r. • rozstrzygnąć, czy festiwal Woodstock jest słusznie uważany za symbol młodego pokolenia lat 60.; odpowiedź uzasadnić 	
Komunistyczna Polska i jej upadek					
<p>Polska po zakończeniu II wojny światowej (rozdz. 20)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Ryszarda Kaczorowskiego • przyczyny zmniejszenia się liczby ludności Polski po II wojnie światowej w porównaniu z rokiem 1938 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1944–1946, 1945–1950 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: wysiedlenia, repatrianci, Kresy, akcja „Wisła”, Łemkowie, dipisi, weryfikacja narodowościowa, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1945, 1947 • postacie: gen. Karola Świerczewskiego Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, Jerzego Giedroycia, Witolda Gombrowicza, Czesława Miłosza 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1950, 1970 • postacie: Kazimierza Wierzyńskiego, Józefa Mackiewicza <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: układ w Zgorzelcu, emigracyjne ośrodki 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Władysława Poboga-Malinowskiego, Oskara Haleckiego, Józefa Czapskiego, Zofii i Zygmunta Hertzów <p>Uczeń potrafi:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> miasta o szczególnym znaczeniu historycznym i kulturowym, które znalazły się poza granicami Polski po II wojnie światowej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Ziemie Zachodnie i Północne (Ziemie Odzyskane), osadnictwo wojskowe, emigracja powojenna, kampania propagandowa <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić zmiany granic Polski po II wojnie światowej 	<p>Ukraińska Powstańcza Armia (UPA)</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić straty ludnościowe i materialne poniesione przez Polskę w wyniku II wojny światowej wskazać na mapie ziemie, które państwo polskie utraciło oraz uzyskało w wyniku decyzji mocarstw scharakteryzować zjawisko przesiedleń i migracji ludności po II wojnie światowej 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: polsko-sowiecka umowa graniczna <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenić, jaki wpływ na społeczeństwo Polski po II wojnie światowej miało zjawisko przesiedleń i migracji ludności wyjaśnić tragizm losu przesiedleńców ze Wschodu wyjaśnić cel akcji „Wisła” dłaczego ziemie przyłączone do Polski po II wojnie światowej nazywano Ziemiami Odzyskanymi 	<p>kulturowe, Instytut Literacki, miesięcznik „Kultura”, Maisons-Laffitte, Zeszyty Historyczne</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić znaczenie układu w Zgorzelcu z 1950 r. oraz gwarancji udzielonych przez RFN w 1970 r. przedstawić najważniejsze ośrodki polskiej emigracji politycznej po 1945 r. podać przykłady działalności emigracyjnej Polaków po 1945 r. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, czemu miało służyć osadnictwo wojskowe na Ziemach Odzyskanych <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie, Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce
<p>Kształtowanie się systemu komunistycznego (rozd. 21)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1944, 1946, VI 1946, 1947, 19 I 1947 postacie: Władysława Gomułki, Stanisława Mikołajczyka, Bolesława Bieruta pytania zadane społeczeństwu w referendum z 1946 r. przyczyny sfałszowania wyborów z 1947 r. wyniki wyborów w 1947 r. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Edwarda Osóbki-Morawskiego, Józefa Cyrankiewicza <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Polska Partia Socjalistyczna, Stronictwo Demokratyczne, Stronictwo Ludowe, Polskie Stronictwo Ludowe, Krajowa Rada Narodowa, demokracja ludowa, Państwowe 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1947–1949 postać: marszałka Michała Roli-Żymierskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Biuro Polityczne Komitetu Centralnego PPR, Urząd Bezpieczeństwa (UB), Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego, plan trzyletni, reglamentacja żywności, ruch 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: pogrom kielecki, szwadrony śmierci, „bitwa o handel”, Główny Zarząd Informacji Wojskowej, sowieccy doradcy dłaczego komuniści w pierwszych dwóch latach rządów zrezygnowali z marksistowsko-leninowskiej retoryki i prowadzili ostrożną 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Hilarego Minca, Karola Popiela <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> dłaczego pogrom kielecki ułatwił komunistom odwrócenie uwagi Zachodu od sytuacji politycznej w Polsce czym różniła się demokracja ludowa od prawdziwej demokracji dłaczego antysemityzm był podsycany przez

	<ul style="list-style-type: none"> reformy gospodarcze przeprowadzone w latach 1944–1947 <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej, Polska Partia Robotnicza, Milicja Obywatelska, reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu, dekret PKWN z 1944 r., gospodarka planowa, referendum ludowe, „trzy razy tak”, wybory do sejmu w 1947 r. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić pytania, które zadano Polakom w referendum z 1946 r. wymienić założenia reform gospodarczych lat 1944–1947 	<p>Gospodarstwa Rolne (PGR), terror</p> <ul style="list-style-type: none"> dłaczego reforma rolna była pozbawiona sensu ekonomicznego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić znaczenie propagandowe hasła „trzy razy tak” wyjaśnić, jak PSL zalecał głosować w referendum z 1946 r. wyjaśnić, jak doszło do sfalszowania wyników referendum ludowego wyjaśnić, z jakich środowisk wywodzili się funkcjonariusze MO wyjaśnić, dlaczego największe skupiska PGR znalazły się na Ziemiach Zachodnich i Północnych 	<p>strajkowy, gospodarka nakazowo-rozdzielcza, Ochotnicza Rezerwa Milicji Obywatelskiej (ORMO), mała konstytucja, prezydent, Rada Państwa, Zjednoczone Stronnictwo Ludowe</p> <ul style="list-style-type: none"> rolę, którą pełniło Biuro Polityczne Komitetu Centralnego PPR wobec innych organów władzy w latach 1945–1947 <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawić założenia planu trzyletniego omówić kompetencje poszczególnych organów władzy w świetle małej konstytucji wyjaśnić, czym różniła się MO od ORMO przedstawić okoliczności, w jakich komuniści przejęli władzę w Polsce 	<p>politykę wobec Kościoła katolickiego</p> <ul style="list-style-type: none"> rolę, którą pełnili sowieccy doradcy oddelegowani do pracy w Polsce <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić stosunek społeczeństwa do wyborów w 1947 r. scharakteryzować działania legalnej opozycji w Polsce w latach 1945–1947 wyjaśnić okoliczności, w których doszło do pogromu kieleckiego scharakteryzować sposoby represjonowania działaczy PSL przed wyborami 1947 r. 	<p>fakt, że istotną rolę w aparacie władzy odgrywali komuniści pochodzenia żydowskiego</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować etapy przekształcania Polski w kraj komunistyczny rozstrzygnąć, czy w małej konstytucji znalazły się zapisy świadczące o tym, że Polska będzie krajem komunistycznym; odpowiedź uzasadnić
<p>Polskie podziemie niepodległościowe i opór społeczny (rozdz. 22)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: I 1945, VI 1945, VII 1945, IX 1945 postacie: Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny „Inki” 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: VIII 1945 postacie: Jana Rzepeckiego, Augusta Emila Fieldorfa „Nila” <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: II 1947 postacie: Hieronima Dekutowskiego „Zapory”, Mariana Bernaciaka „Orlika”, Łukasza Cieplińskiego „Pługa”, Stanisława 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1946, 1956, 1963 postacie: Rajmunda Rajsa „Burego”, Józefa Franczaka „Lalka”, Augusta Hlonda, Stefana Wyszyńskiego, Jerzego Turowicza 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenić działalność polskiego podziemia antykomunistycznego (niepodległościowego) wyjaśnić, dlaczego działania części polskiego podziemia

	<ul style="list-style-type: none"> organizacje podziemia antykomunistycznego (niepodległościowego) przykłady działań partyzantki antykomunistycznej przykłady działań komunistów podejmowanych wobec podziemia antykomunistycznego (niepodległościowego) <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: rozwiązanie AK, proces szesnastu, obława augustowska, Zrzeszenie Wolność i Niezawisłość (WiN) <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić cel i ocenić skutki zorganizowanej przez komunistów obławy augustowskiej wyjaśnić, czemu miały służyć organizowane przez władze pokazowe procesy 	<ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Ruch Oporu Armii Krajowej (ROAK), pierwsza amnestia, Narodowe Zjednoczenie Wojskowe (NZW), Stronnictwo Narodowe (SN) symbolikę pomnika Ofiar Obławy Augustowskiej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować działalność Zrzeszenia WiN omówić działania podejmowane przez komunistów wobec podziemia antykomunistycznego (niepodległościowego) scharakteryzować główne organizacje podziemia antykomunistycznego (niepodległościowego) po 1945 r. 	<p>Sojczyńskiego „Warszycy”, Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki”, Stanisława Kasznicy, Bolesława Piaseckiego</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: ONR-Falanga, Stowarzyszenie PAX, ruch katolików społecznie postępowych, antykomunistyczna partyzantka, Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego (KBW), druga amnestia <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> podać przykłady działania partyzantki antykomunistycznej scharakteryzować działania podziemia narodowego wyjaśnić cel powstania Stowarzyszenia PAX 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: demonstracje uliczne, strajk dokerów, kolportaż, „Tygodnik Powszechny”, „Znak”, wypowiedzenie konkordatu <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić przejawy oporu społecznego w latach 1945–1956 przedstawić stosunek hierarchów Kościoła katolickiego w Polsce do komunistów w pierwszych latach sprawowania przez nich władzy 	<p>antykomunistycznego (niepodległościowego) budzą kontrowersje</p> <ul style="list-style-type: none"> rozstrzygnąć, czy słusznie Danuta Siedzikówna „Inka” jest uznawana za jeden z symboli polskiego podziemia antykomunistycznego (niepodległościowego)
Czasy stalinowskie (rozd. 23)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1948, 1952 postacie: Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta, prymasa Stefana Wyszyńskiego okoliczności powstania PZPR 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Jakuba Bermana, Hilarego Minca, Józefa Cyrankiewicza <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1948, 1950–1955 postacie: Aleksandra Zawadzkiego, Wincentego Pstrowskiego <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1950, 1953 postacie: Konstantego Rokossowskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: V Światowy Festiwal Młodzieży 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postacie: Aleksandra Kobzdeja, biskupa Czesława Kaczmarka <p>Uczeń potrafi:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • zmiany polityczne, społeczne i gospodarcze w państwie polskim w okresie stalinowskim <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, Rada Państwa, Front Narodowy <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak doszło do powstania PZPR • wymienić główne zasady ustrojowe PRL 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: tzw. odchylenie prawicowo-nacjonalistyczne, Kominform, kongres zjednoczeniowy, Polska Partia Socjalistyczna, Polska Partia Robotnicza, monopolistyczne rządy, Stronictwo Demokratyczne, Zjednoczone Stronictwo Ludowe <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny oskarżenia i aresztowania Władysława Gomułki • omówić zmiany w organizacji władz państwowych, które wprowadziła konstytucja z 1952 r. • wyjaśnić, jakie zadanie miał pełnić Front Narodowy 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Związek Młodzieży Polskiej (ZMP), Komsomoł, Centralna Rada Związków Zawodowych (CRZZ), plan sześcioletni, „budowa podstaw socjalizmu”, kombinat metalurgiczny, Nowa Huta, współzawodnictwo pracy, Powszechna Organizacja Służba Polsce (SP), junacy, Narodowa Pożyczka Rozwoju Sił Polski, industrializacja, realizm socjalistyczny, socrealizm, awans społeczny, migracja ze wsi do miast, bezpłatne szkolnictwo, masowa wymiana kadr, propaganda, obowiązkowe dostawy płodów rolnych, kułacy, kolektywizacja rolnictwa, spółdzielnie produkcyjne • z jakimi korzyściami wiązało się przystąpienie do ZMP <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, z jakimi konsekwencjami musiały się liczyć 	<p>i Studentów, sowietyzacja państwa, ideologizacja, nomenklatura, sklepy za żółtymi firankami, reforma walutowa, porozumienie między episkopatem a rządem, ruch tzw. księży „patriotów”, Caritas, <i>Non possumus!</i>, list protestacyjny, ślubowanie na wierność PRL, odosobnienie</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić rolę marszałka Konstantego Rokossowskiego w sowietyzacji Polski • wyjaśnić działanie systemu nomenklatury • opisać relacje państwo-Kościół w czasach stalinowskich • wyjaśnić, jak doszło do powstania i jakie cele realizował ruch tzw. księży „patriotów” • wyjaśnić okoliczności wystosowania przez prymasa listu protestacyjnego <i>Non possumus!</i> • wymienić główne zarzuty, które Kościół sformułował wobec 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić efekty kolektywizacji rolnictwa • rozstrzygnąć, czy Polska w czasach stalinowskich była państwem totalitarnym • wyjaśnić, dlaczego aresztowano biskupa Czesława Kaczmarka
--	--	---	--	---	--

			<p>osoby, które nie wstąpiły do ZMP</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić założenia planu sześcioletniego wyjaśnić cel budowy kombinatu metalurgicznego w Nowej Hucie wymienić i pokazać na mapie najważniejsze inwestycje planu sześcioletniego wyjaśnić, w jakim celu utworzono Powszechną Organizację Służba Polsce 	<p>władz komunistycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie miejsca odosobnienia prymasa Stefana Wyszyńskiego wyjaśnić, na jakich zasadach przeprowadzono reformę walutową 	
<p>Polski Październik i czasy gomułkowskie (rozd. 24)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1953, 1956, 1968 postacie: Władysława Gomułki, Nikity Chruszczowa, Józefa Cyrankiewicza, Stefana Wyszyńskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Zakłady Przemysłu Metalowego im. Józefa Stalina w Poznaniu, demonstracja, poznański Czerwiec, polski Październik, Marzec'68 <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić przyczyny niezadowolenia 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 28–29 VI 1956, X 1956 postacie: Edwarda Ochaba, Adama Michnika <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: treści socjalne i ekonomiczne, hasła antykomunistyczne i antysowieckie, Komitet Wojewódzki PZPR, Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego, Międzynarodowe Targi Poznańskie, pokazowe procesy, VIII Plenum KC PZPR, społeczne protesty, wiece, rady 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: X 1957, 1965, 1966 postać: Mieczysława Moczara <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: natolińczycy, puławianie, „Po Prostu”, odwilż, liberalizacja polityki, ograniczenie władzy aparatu bezpieczeństwa, rehabilitacje, odejście od socrealizmu, wznowienie akcji przesiedleńczej, przerwanie kolektywizacji rolnictwa, likwidacja 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Kazimierza Dejmka <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Milenium Chrztu Polski, obchody Tysiąclecia Państwa Polskiego, wycofanie pozwoleń na budowę nowych kościołów, zamieszki w Nowej Hucie, likwidacja nauki religii w szkołach, list biskupów polskich do biskupów niemieckich, bunt młodzieży, „komandosi”, zdjęcie z afisza <i>Dziadów</i> Mickiewicza, wiec na Uniwersytecie 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Bolesława Kominka <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenić budownictwo mieszkaniowe pod koniec rządów Gomułki wskazać na mapie miasta, w których doszło do rozruchów studenckich w 1968 r.

	<p>poznańskich robotników w 1956 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić postulaty studentów sformułowane w marcu 1968 r. 	<p>robotnicze, kolumny pancerne</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jak władze rozprawiły się z uczestnikami poznańskiego Czerwca 1956 r. wyjaśnić, z czego mogła wynikać początkowa popularność rządów Władysława Gomułki podać argumenty, którymi strona polska przekonała delegację sowiecką z Nikitą Chruszczowem do powstrzymania ZSRS przed zbrojną interwencją 	<p>„Po Prostu”, koniec odwilży</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować politykę władz po śmierci Józefa Stalina scharakteryzować cele dwóch frakcji w PZPR w 1956 r. 	<p>Warszawskim, bojówki aktywistów PZPR, „partyzanci”, kampania antysemita, emigracja, syjoniści, pacyfikacja środowiska akademickiego, czystka na wyższych uczelniach, wydarzenia marcowe, siermiężny socjalizm</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego władze komunistyczne w czasie obchodów Milenium chrztu Polski utrudniały praktyki religijne wskazać pozytywne i negatywne strony programu „Tysiąc szkół na tysiąclecie” wyjaśnić, dlaczego list biskupów polskich do biskupów niemieckich wywołał tak ostrą reakcję władz komunistycznych wyjaśnić, w jaki sposób spektakl <i>Dziady</i> mógł zagrażać komunistom przedstawić główne postulaty studentów w 1968 r. wyjaśnić, jakie konsekwencje miała nagonka antyżydowska 	
--	---	--	---	--	--

				zorganizowana przez komunistów w 1968 r.	
Polska w latach 70. (rozd. 25)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: XII 1970, VI 1976, 16 X 1978 • postaci: Władysława Gomułki, Edwarda Gierka, Jacka Kuronia, Karola Wojtyły / Jana Pawła II, Stefana Wyszyńskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: podwyżka cen żywności, Stocznia Gdańska im. Lenina, rewolta grudniowa / Grudzień '70, Czerwiec 1976 r., strajk robotników w Radomiu, Ursusie, Płocku, ścieżki zdrowia, sprzedaż na kartki, podwyżki ukryte, pontyfikat, konklawe <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny protestów na Wybrzeżu w grudniu 1970 r. • przedstawić przyczyny i konsekwencje strajków robotniczych w Ursusie, Radomiu i Płocku w 1976 r. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: IX 1976, VI 1979 • postać: Zbigniewa Godlewskiego (Janka Wiśniewskiego) <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: strajk, „czarny czwartek”, <i>Ballada o Janku Wiśniewskim</i>, budowa „drugiej Polski”, fiat 126p, „warchoły”, manewr gospodarczy, spirala zadłużeń, Komitet Obrony Robotników (KOR), infiltracja, podsłuchy, Zmotoryzowane Odwoły Milicji Obywatelskiej (ZOMO), pierwsza pielgrzymka Jana Pawła II do kraju <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego władze komunistyczne nie podawały do wiadomości publicznej tożsamości ofiar protestów na Wybrzeżu • wymienić i pokazać na mapie najważniejsze inwestycje gospodarcze dekady Gierka 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: XII 1970, II 1976 • postaci: Willy’ego Brandta, Józefa Cyrankiewicza, Mieczysława Moczara, Piotra Jaroszewicza <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: układ z RFN potwierdzający zachodnią granicę PRL, Port Północny, Huta Katowice, odbudowa Zamku Królewskiego w Warszawie, kredyty z Zachodu, propaganda sukcesu, reforma administracyjna, likwidacja powiatów, przybliżenie urzędu do obywatela, Dworzec Centralny, Trasa Łazienkowska, nowelizacja konstytucji z 1976 r., PZPR „przewodnią siłą społeczną w budowie socjalizmu”, „umacnianie przyjaźni z ZSRS” <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: III 1977 • postaci: Stanisława Kociołka, Antoniego Macierewicza, Mirosława Chojeckiego, Stanisława Pyjasa, Andrzeja Czumy, Leszka Moczulskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Niezależna Oficyna Wydawnicza NOWA, Akt końcowy Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (KBWE), rewizje, pobicia przez nieznanymi sprawców, Studencki Komitet Solidarności (SKS), Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela (ROPCiO), Komitet Samoobrony Społecznej „KOR”, Wolne Związki Zawodowe (WZZ), Ruch Młodej Polski, Konfederacja Polski Niepodległej (KPN) <ul style="list-style-type: none"> • dlaczego Gomułka był przekonany, że sukces podpisania układu 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Franciszka Macharskiego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić, w jaki sposób w kulturze masowej prezentowane są protesty z grudnia 1970 r. • omówić znaczenie wyboru Karola Wojtyły na papieża dla sytuacji polityczno-społecznej w PRL

		<ul style="list-style-type: none"> wskazać na mapie miejsca protestów robotniczych w 1970 r. i strajków w 1976 r. wymienić działania, które podejmował KOR 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować przemiany gospodarcze w Polsce epoki Gierka wymienić decyzje podejmowane przez ekipę Gierka w celu zjednania chłopów, Kościoła katolickiego i środowiska inteligenckiego wyjaśnić cele i konsekwencje przeprowadzenia reformy administracyjnej w 1976 r. 	<p>z RFN w 1970 r. zrekompensuje obywatelom decyzję o podwyżce cen żywności</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić genezę i następstwa kryzysów społecznych w latach 70. omówić rozwój struktur opozycji w latach 1976–1979 wyjaśnić, dlaczego pierwsza pielgrzymka papieża Jana Pawła II do kraju była psychologicznym przełomem dla milionów Polaków 	
<p>Rewolucja „Solidarności” (1980–1981) (rozd. 26)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: VIII 1980, VIII–IX 1980 postacie: Anny Walentynowicz, Lecha Wałęsy, Tadeusza Mazowieckiego, Bronisława Geremka miejsca strajków robotniczych w 1980 r. przywódców ruchu strajkowego w 1980 r. okoliczności powstania NSZZ „Solidarność” <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: XI 1980 postać: Mieczysława Jagielskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: protest lubelski, społeczny ruch protestu o charakterze narodowowyzwoleń- czym, statut „Solidarności”, strajk ostrzegawczy, rejestracja <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: III 1981, IX i X 1981 postacie: Bogdana Borusewicz, Jana Rulewskiego, Michała Bartoszcze, Aliny Pieńkowskiej, Henryki Krzywonos <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: kryzys bydgoski, strajk generalny, NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność”, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: X 1981 postacie: marszałka Wiktora Kulikowa, Stanisława Kani, Mieczysława Rakowskiego, gen. Wojciecha Jaruzelskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: pomnik Poległych Stoczniovców, <i>Lacrimosa</i>, manewry wojsk Układu Warszawskiego 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego odsłonięcie pomnika Poległych Stoczniovców 1970 było istotnym momentem w dziejach bloku wschodniego wyjaśnić, czy ZSRS deklarował wysłanie wojsk do Polski w celu dokonania bezpośredniej interwencji zbrojnej omówić rolę kobiet w czasie protestów

	<ul style="list-style-type: none"> pojęcia: strajki, sprawy płacowe, strajk okupacyjny w Stoczni Gdańskiej im. Lenina, Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKZ), lista 21 postulatów, porozumienia społeczne, porozumienia sierpniowe, Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić przyczyny i następstwa strajków w 1980 r. podać postulaty Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego w Gdańsku 	<ul style="list-style-type: none"> omówić skalę protestów i żądania robotników latem 1980 r. podać główne ustalenia porozumień sierpniowych wskazać na mapie miasta, w których podpisano porozumienia sierpniowe w 1980 r. wyjaśnić, dlaczego doszło do sporu o rejestrację „Solidarności” 	<p>Niezależne Zrzeszenie Studentów (NZS)</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jak doszło do kryzysu bydgoskiego w 1981 r. wyjaśnić wpływ „Solidarności” na przemiany społeczno-polityczne w Polsce wyjaśnić, dlaczego I Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” można uznać za bezprecedensowy w dziejach PRL 	<p>„Sojuz ’81”, „Zapad ’81”, stan wojenny, solidarnościowa rewolucja, I Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność”, mediator, program Samorządnej Rzeczypospolitej, Posałanie do ludzi pracy Europy Wschodniej, hala Olivia, działania agenturalne, tajni współpracownicy, propaganda kłęski, wojskowe Terenowe Grupy Operacyjne</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jak doszło do zmian na stanowisku I sekretarza KC PZPR we wrześniu 1980 r. oraz w X 1981 r. wyjaśnić, jaką rolę miały odegrać manewry wojsk Układu Warszawskiego zorganizowane na terenie Polski w 1981 r. scharakteryzować politykę władz PRL wobec „Solidarności” 	<p>na Wybrzeżu w 1980 r.</p>
<p>Stan wojenny (1981–1983) (rozd. 27)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 13 XII 1981 – 22 VII 1983 postacie. Wojciecha Jaruzelskiego, Ronalda 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> datę: 16 XII 1981 postać: gen. Czesława Kiszczaka 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: IV 1982, X 1982, 1983 postacie: Zbigniewa Bujaka, Danuty 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: X 1982, VI 1983, 1984 <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> postać: Emila Barchańskiego <p>Uczeń potrafi:</p>

	<p>Reagana, Lecha Wałęsy</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: internowanie, transportery opancerzone, przepustki, godzina milicyjna, Teleranek, cenzura korespondencji, rozpatrywanie spraw przez sądy w trybie doraźnym, zawieszenie działalności organizacji, wyłączenie telefonów, kontrola rozmów telefonicznych, zmilitaryzowanie zakładów pracy, Wojskowa Rada Ocalenie Narodowego (WRON), sankcje gospodarcze <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić okoliczności wprowadzenia stanu wojennego 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: dekret, Rada Państwa, strajk okupacyjny, Kopalnia Węgla Kamiennego „Wujek”, pacyfikacja, największa zbrodnia stanu wojennego, demonstracje uliczne <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować sytuację działaczy NSZZ „Solidarność” w związku z wprowadzeniem stanu wojennego przedstawić przyczyny, które według Wojciecha Jaruzelskiego doprowadziły do wprowadzenia w Polsce stanu wojennego wskazać na mapie miejsca internowania przedstawicieli opozycji przedstawić postulaty górników z KWK „Wujek” wyjaśnić, jak doszło do pacyfikacji strajku w KWK „Wujek” 	<p>Wałęsowej, Bogdana Cywińskiego, Kornela Morawieckiego, Jana Dobraczyńskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> przejawy międzynarodowego wsparcia dla Solidarności w czasie stanu wojennego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: Tymczasowa Komisja Koordynacyjna (TKK) NSZZ „Solidarność”, Solidarność Walcząca (SW), Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego (PRON), delegalizacja, Międzynarodowa Organizacja Pracy, wsparcie finansowe, Pokojowa Nagroda Nobla <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić formy oporu przeciw stanowi wojennemu omówić politykę komunistów wobec opozycji po wprowadzeniu stanu wojennego scharakteryzować konspiracyjną działalność w czasie stanu wojennego 	<ul style="list-style-type: none"> pojęcia: zniesienie stanu wojennego, podwyżka cen, kolejki, niedobory rynkowe 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jak Polacy oceniają decyzję o wprowadzeniu stanu wojennego oraz jak ich ocena zmienia się wraz z upływem czasu wyjaśnić, jakie znaczenie dla „Solidarności” miało przyznanie Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie
--	---	--	---	---	---

			<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jakim celu utworzono PRON • wyjaśnić, dlaczego Lech Wałęsa nie pojechał do Oslo, aby osobiście odebrać Pokojową Nagrodę Nobla 		
Przełom polityczny 1989 r. (rozdz. 28)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 6 II – 5 IV 1989, 4 VI 1989 • postaci: Michaiła Gorbaczowa, Tadeusza Mazowieckiego, Wojciecha Jaruzelskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: obrady Okrągłego Stołu, negocjacje, wybory czerwcowe 1989 r., pierwszy niekomunistyczny premier, sejm „kontraktowy”, reforma Balcerowicza <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić przyczyny i skutki obrad Okrągłego Stołu • wymienić główne ustalenia obrad Okrągłego Stołu 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Leszka Balcerowicza <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: pierestrojka, nowa ordynacja wyborcza, Komitet Obywatelski „Solidarność”, proces budowy ruchu obywatelskiego, wizualna dominacja, senat <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podać przyczyny strajków w 1988 r. • scharakteryzować ordynację wyborczą z kwietnia 1989 r. • scharakteryzować kampanię wyborczą i przebieg wyborów czerwcowych w 1989 r. • przedstawić wpływ wyborów czerwcowych na upadek komunizmu w Polsce 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: VII 1986, XI 1987, 1988 • postaci: Mieczysława Rakowskiego, gen. Czesława Kiszcza <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: amnestia dla więźniów politycznych, drugi etap reformy gospodarczej, referendum, międzynarodowa izolacja, Rada Konsultacyjna przy przewodniczącym Rady Państwa, żądania ponownej legalizacji NSZZ „Solidarność”, poufne rozmowy rządzących komunistów z opozycją solidarnościową, uwłaszczenie nomenklatury, rozmowy w Magdalence <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: VII 1989, VIII 1989, XII 1989, 1990 • postać: Lecha Kaczyńskiego, Andrzeja Wajdy, Tomasza Sarneckiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: demontaż systemu komunistycznego, prezydent z łaski „Solidarności”, koalicja „Solidarności” z ZSL i SD, transformacja ustrojowa, nowelizacja konstytucji PRL, Rzeczpospolita Polska, ustawa o reformie samorządowej, radykalna reforma gospodarcza, Międzynarodowy Fundusz Walutowy, odtworzenie gospodarki rynkowej, terapia szokowa, spadek realnych dochodów, bankructwa 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postaci: Jane Fondy, Steviego Wondera <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego porozumienia Okrągłego Stołu do dziś budzą kontrowersje wśród części społeczeństwa polskiego • wyjaśnić, dlaczego plakat Tomasza Sarneckiego uznano za jeden z symboli wyborów czerwcowych 1989 r. • rozstrzygnąć, czy wybór generała Wojciecha Jaruzelskiego na prezydenta PRL wzmacniał czy osłabiał wpływy komunistów w kraju; odpowiedź uzasadnić • ocenić wpływ obrad Okrągłego Stołu na losy Polski

		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak doszło do powstania rządu Tadeusza Mazowieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować pierwsze symptomy liberalizacji polityki państwa • omówić wyniki wyborów do sejmu „kontraktowego” 	<p>zakładów pracy, prywatyzacja, wzrost bezrobocia, spadek wartości pieniądza, modernizacja gospodarki, likwidacja PZPR</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić zmiany w konstytucji wprowadzone na mocy jej nowelizacji w 1989 r. • omówić pierwsze reformy rządu Mazowieckiego i ocenić ich skutki dla państwa • wymienić kompetencje prezydenta PRL • wyjaśnić, jak doszło do wyboru generała Wojciecha Jaruzelskiego na prezydenta 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić gospodarcze i społeczne konsekwencje planu Balcerowicza
<p>Kultura w epoce PRL (rozd. 29)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1980 • postacie: Tadeusza Różewicza, Wisławy Szymborskiej, Zbigniewa Herberta, Witolda Gombrowicza, Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, Czesława Miłosza, Andrzeja Wajdy, Romana Polańskiego, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1964 • postacie: Antoniego Słonimskiego, Marka Hłaski, Sławomira Mrożka, Stefana Kisielewskiego, Jerzego Andrzejewskiego, Jerzego Hoffmana <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1956 • postać: Kazimierza Brandysa, Jarosława Iwaszkiewicza, Tadeusza Konwickiego, Jerzego Kawalerowicza, Aleksandra Forda <p>Uczeń rozumie:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1974, 1976 • postacie: Marka Nowakowskiego, Krzysztofa Pendereckiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Teatr Cricot 2, Teatr Laboratorium, seriale telewizyjne, Festiwal Polskiej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Ewy Demarczyk <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polegał fenomen popularności filmu <i>Potop</i> • wyjaśnić, dlaczego sfilmowanie <i>Ogniem</i>

	<p>Janusza Gajosa, Jerzego Skolimowskiego, Daniela Olbrychskiego</p> <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Literacka Nagroda Nobla, drugi obieg <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić Polaków, którzy otrzymali Literacką Nagrodę Nobla • podać przykłady filmów wyreżyserowanych przez Andrzeja Wajdę w okresie PRL 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: mecenat państwa, cenzura, list otwarty, List 34, „Kultura”, Związek Literatów Polskich, Telewizja Polska (TVP), treści propagandowe <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić postulaty zawarte w Liście 34 • wymienić wybitnych przedstawicieli polskiej literatury w okresie PRL oraz podać przykłady ich twórczości • przedstawić najważniejsze dokonania w dziedzinie kultury w okresie PRL 	<ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: polska szkoła filmowa, Lwy Gdańskie, nominacja do Oscara, kino moralnego niepokoju, nonkonformizm <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić wpływ państwa na kulturę w okresie PRL • wymienić dziedziny, w których polscy twórcy osiągnęli sukcesy poza granicami kraju 	<p>Piosenki w Opolu, Międzynarodowy festiwal Piosenki w Spocie, Jazz Jamboree</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić dziedziny, w których polscy twórcy osiągnęli sukcesy poza granicami kraju 	<p><i>i mieczem</i> nie było możliwe w PRL</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego rok 1956 był przełomem w rozwoju polskiej kultury w okresie PRL
--	---	---	--	---	---

Polska i świat w XX–XXI w.

<p>Jesień Narodów i rozpad ZSRS (rozdz. 30)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1989, 1990, 1991 • postacie: Leonida Breżniewa, Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Jesień Narodów, zjednoczenie Niemiec, likwidacja ZSRS, Układ Warszawski, Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie państwa, do których odnosi się termin Jesień Narodów 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1985, 1986 • postać: Borysa Jelcyna <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: détente, epoka zastoju, interwencja zbrojna, pierestrojka, katastrofa w elektrowni jądrowej w Czarnobylu <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować politykę pierestrojki i jej wpływ na sytuację wewnętrzną, międzynarodową i społeczno-gospodarczą w ZSRS • wyjaśnić, z czego mógł wynikać stosunek części Rosjan do reform Gorbaczowa • scharakteryzować międzynarodową politykę administracji Ronalda Reagana 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: VI 1989, XI 1989, XII 1989, X 1990 • postacie: Károlya Grósz, Józsefa Antalla, Václava Havla, Nicolae Ceaușescu, Teodora Žiwkova, Helmuta Kohla <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: zburzenie muru berlińskiego, konferencja 2+4, kanclerz, dążenia niepodległościowe, Memento Park, Trójkątny Stół, Karta 77, aksamitna rewolucja, Forum Obywatelskie, całkowicie demokratyczne wybory, antagonizm czesko-słowacki, „wojna o myślnik”, republika federacyjna, przewrót, parodia procesu sądowego, zwycięstwo postkomunistów <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić proces zjednoczenia Niemiec • scharakteryzować proces upadku 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: XII 1991, I 1993 • postacie: Giennadija Janajewa, Aleksandra Łukaszenki <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: aksamitny rozwód, zamach stanu, Komitet Stanu Wyjątkowego, pucz Janajewa, Wspólnota Niepodległych Państw, symboliczny koniec zimnej wojny, dążenia separatystyczne, autorytarny reżim, korupcja, oligarchowie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić, jak doszło do rozpadu Czechosłowacji • podać czynniki, które zdecydowały o porażce puczu Janajewa • scharakteryzować proces likwidacji ZSRS • wyjaśnić wpływ Jesieni Narodów na sytuację w Europie Środkowo-Wschodniej • omówić cel utworzenia Memento Park w Budapeszcie • omówić znaczenie dla świata upadku muru berlińskiego 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Iona Iliescu, Żelu Żelewa, Krzysztofa Skubiszewskiego, Davida Černego <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jak doszło do zwycięstwa ugrupowań postkomunistycznych w Rumunii i Bułgarii • przedstawić drogę Ukrainy, Białorusi i państw bałtyckich do niepodległości
---	---	--	--	--	---

			<p>komunizmu na Węgrzech</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić znaczenie Karty 77 dla demokratycznych przemian w Czechosłowacji • omówić proces upadku komunizmu w Rumunii 		
<p>Współczesne konflikty zbrojne i zagrożenia dla świata (rozd. 31)</p>	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: rozpad Jugosławii <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podać przyczyny rozpadu Jugosławii 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: VI 1991, 1992–1995 • postać: Josipa Broza-Tito <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: proklamacja niepodległości Słowenii i Chorwacji, wojna domowa w Bośni i Hercegowinie, czystki etniczne, konflikty etniczne, konflikt w Kosowie <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić proces rozpadu Jugosławii • rozstrzygnąć, czy masakry dokonywane w trakcie wojny w byłej Jugosławii można uznać za zbrodnie przeciwko ludzkości • przedstawić los ludności cywilnej podczas wojny w byłej Jugosławii 		<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować procesy dezintegracyjne w Europie w latach 90. na przykładzie rozpadu Jugosławii 	

<p>Transformacja ustrojowa i III Rzeczpospolita (rozdz. 32)</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: XII 1990, 1991, X 1992, IV 1997, 2000, 2005, IV 2010, 2015 • postaci: Lecha Wałęsy, Tadeusza Mazowieckiego, Jarosława Kaczyńskiego, Lecha Kaczyńskiego, Andrzeja Dudy, Donalda Tuska, Aleksandra Kwaśniewskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: pierwsze powszechne wybory prezydenckie, dekomunizacja, wolne wybory parlamentarne, lustracja, wotum nieufności, inflacja, bezrobocie, mała konstytucja, ustrój prezydencki, przedterminowe wybory, postkomuniści, prywatyzacja, obóz postsolidarnościowy, konstytucja RP, rząd koalicyjny <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić w kolejności chronologicznej premierów rządów w latach 1989–2015 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 2010 • postaci: Bronisława Komorowskiego, Ewy Kopacz, Leszka Millera <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: wojna na górze, Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD), drugie powszechne wybory prezydenckie, reformy wolnorynkowe, koniunktura gospodarcza, Zgromadzenie Narodowe, konstruktywne wotum nieufności, referendum zatwierdzające ustawę zasadniczą, Akcja Wyborcza „Solidarność” (AWS), kryzys ekonomiczny, rozpad koalicji, Prawo i Sprawiedliwość (PiS), trzecie powszechne wybory prezydenckie, Platforma Obywatelska (PO) <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, co miało wpływ na sukces wyborczy Aleksandra Kwaśniewskiego w 1995 r. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1999 • postaci: Jerzego Buzka, Waldemara Pawlaka, Włodzimierza Cimoszewicza, Hanny Suchockiej, Jana Olszewskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: cztery reformy rządu Jerzego Buzka, reforma podziału administracyjnego kraju, nowa organizacja publicznej służby zdrowia, reforma emerytalna, reforma oświaty, prezydent Warszawy, hasło budowy IV Rzeczpospolitej, Centralne Biuro Antykorupcyjne (CBA), gazoport w Świnoujściu, Instytut Pamięci Narodowej, lustracja, przedterminowe wybory, armia zawodowa, katastrofa rządowego samolotu pod Smoleńskiem, przewodniczący Rady Europejskiej <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postaci: Andrzeja Leppera, Andrzeja Olechowskiego, Kazimierza Marcinkiewicza, Marka Belki, Jana Krzysztofa Bieleckiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: afera Rywina, Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe (ZChN), Bezpartyjny Blok Wspierania Reform (BBWR), Porozumienie Centrum (PC), Kongres Liberalno-Demokratyczny (KLD), Unia Demokratyczna, sojusz SLD–UP <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać polską scenę polityczną po 1989 r. • opisać przemiany ustrojowe w latach 1989–1997 • omówić przebieg kampanii prezydenckiej w 2005 r. • scharakteryzować przemiany w Polsce w drugiej dekadzie XXI w. ze szczególnym 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Macieja Płażyńskiego, Mariana Krzaklewskiego, Józefa Oleksego, Stanisława Tymiańskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Samoobrona, Liga Polskich Rodzin (LPR) <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenić działania prezydenta Lecha Wałęsy mające na celu wzmocnienie pozycji prezydenta w państwie • rozstrzygnąć, czy słuszne jest stwierdzenie, że protesty wywołane kwestiami światopoglądowymi miały wpływ na upadek pierwszego rządu PiS; odpowiedź uzasadnić • ocenić proces transformacji społecznej i gospodarczej w Polsce
---	---	---	---	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> wymienić w kolejności chronologicznej prezydentów III RP opisać ustrój Polski w świetle małej konstytucji z 1992 r. 		<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić okoliczności upadku rządu Jana Olszewskiego wyjaśnić, dlaczego doszło do upadku rządu Hanny Suchockiej omówić cztery wielkie reformy rządu Jerzego Buzka 	uwzględnieniem takich problemów jak: kryzys demograficzny, transformacja energetyczna, zmiany klimatyczne, zachowanie tożsamości kulturowej	
Polska droga do NATO i Unii Europejskiej (rozdz. 33)	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1999, 2004 postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Wałęsy, Helmuta Kohla, Billa Clintona, Bronisława Geremka, George’a Busha, Lecha Kaczyńskiego okoliczności przystąpienia Polski do NATO okoliczności przystąpienia Polski do Unii Europejskiej <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: wstąpienie Polski do NATO, wstąpienie Polski do Unii Europejskiej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić znaczenie przystąpienia Polski do NATO i Unii Europejskiej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1990, 1991 postacie: Jana Olszewskiego, Hanny Suchockiej, Aleksandra Kwaśniewskiego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: układ o stowarzyszeniu ze Wspólnotami Europejskimi, układ graniczny Polski ze zjednoczonymi Niemcami, traktat o dobrym sąsiedztwie, redukcja zadłużenia, wierzyciele, negocjacje związane z członkostwem Polski w NATO, traktat akcesyjny, obszary zapalne, kwestie sporne, impas <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować stosunki polsko-niemieckie po 1989 r. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 1991, 1993, 1994, 1997 postacie: Jana Krzysztofa Bieleckiego, Leszka Millera, Włodzimierza Cimoszewicza <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: program Partnerstwo dla Pokoju, protokoły akcesyjne, dokumenty ratyfikujące członkostwo Polski w NATO <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić okoliczności opuszczenia Polski przez ostatnie stacjonujące w kraju oddziały żołnierzy sowieckich wyjaśnić symboliczne znaczenie daty opuszczenia Polski przez Armię Czerwoną 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> daty: 2003, 2005, 2008, 2019 postacie: Gerharda Schrödera, Władimira Putina, Wiktora Juszczenki, Leonida Kuczmy, Valdasa Adamkusa, Javiera Solany, Nicolasa Sarkozy’ego <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: referendum w sprawie akcesji Polski do UE, wsparcie dla amerykańskiej interwencji w Iraku, proamerykański kurs, gazociąg Nord Stream, presja energetyczna, traktat o przyjaznych stosunkach między Polską i Litwą, wojna rosyjsko-gruzińska, wyjazd do Tbilisi zorganizowany przez prezydenta Lecha 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać polską politykę zagraniczną po 1989 r. wymienić premierów polskich rządów działających na rzecz przystąpienia Polski do NATO omówić proces rozszerzania się NATO i Unii Europejskiej wyjaśnić, dlaczego prezydent Aleksander Kwaśniewski zadeklarował wysłanie żołnierzy polskich do Iraku

		<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego spotkanie polskiego premiera z niemieckim kanclerzem w Krzyżowej w 1991 r. uznano za symboliczne pojednanie • wymienić cele, które przyświecały autorom polsko-niemieckiego traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy • wyjaśnić okoliczności, w których osiągnięto redukcję polskiego zadłużenia o 50% 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenie przystąpienia Polski do programu Partnerstwo dla Pokoju • przedstawić drogę Polski do NATO • wymienić zagrożenia, które widziała Rosja w polskim członkostwie w NATO 	<p>Kaczyńskiego, wizy do USA</p> <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jakie kwestie były najtrudniejsze w czasie negocjacji dotyczących przystąpienia Polski do Unii Europejskiej • omówić wyniki referendum w sprawie akcesji Polski do Unii Europejskiej • omówić znaczenie wizyty prezydenta George'a Busha w Polsce • wskazać na mapie państwa, które po 1993 r. przystąpiły do NATO i Unii Europejskiej • wyjaśnić, dlaczego budowa gazociągu Nord Stream wywołała zaniepokojenie w Polsce 	
--	--	--	---	---	--